

การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน

LIFESTYLE AND CHANGE OF THE KAREN COMMUNITY, PHRABATH HUAI TOM
VILLAGE, NA SAI SUB-DISTRICT, LI DISTRICT, LAMPHUN PROVINCE.

พระอธิการทวีศักดิ์ กิตติญาณ (วรกิจเจริญวงศ์)*

Phra-athikarn Taweesak Kittiyano

E-Mail. Taweesak-kit@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน ประชากรที่ใช้ในการศึกษากครั้งนี้ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งสิ้น 25 ราย คัดเลือกผู้ที่อาศัยในพื้นที่เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 30 ปี ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน เกิดจากสภาพวิถีชีวิตของชุมชนในอดีตและปัจจุบัน ประกอบด้วยด้านครอบครัว ด้านอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านการปกครอง ด้านศาสนาและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี และมีสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในชุมชน ประกอบด้วยสาเหตุภายใน ได้แก่ สาเหตุจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ความต้องการทางด้านวัตถุ การยอมรับประเพณีและวัฒนธรรมใหม่ๆ เข้ามาในชุมชน สาเหตุจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เมื่อรับวัฒนธรรมภายนอกเข้ามา ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปดว้ย และสาเหตุจากความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ส่วนสาเหตุภายนอก ได้แก่ เกิดจากสาเหตุด้านการพัฒนาของภาครัฐ และสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยงบ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน

คำสำคัญ : การเปลี่ยนแปลง, วิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง

ABSTRACT

The study of lifestyle changes of the Karen community at Ban Phra Bat Huai Tom, Na Sai Subdistrict, Li District, Lamphun Province, aims to study the lifestyle changes of the Karen community at Ban Phra Bat Huai Tom, Na Sai Subdistrict, Li District, Lamphun Province. The population used in this study was population that lives in Ban Phrabat Huai Tom Karen community, Na Sai Subdistrict, Li District, Lamphun Province, a total of 25 people, who have lived in the area for at least 30 years. They were used as a qualitative research model. To understand the phenomena of the lifestyle changes of the Karen community Ban Phrabat Huai Tom Subdistrict, Na Sai Subdistrict, Li District, Lamphun Province interview form was used as a tool for data collection

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Results of the research were as follows: Lifestyle changes of the Karen community Ban Phrabat Huai Tom Subdistrict, Na Sai Subdistrict, Li District, Lamphun Province, is a result of the past and present community lifestyle consisting of family, career, education, administration religion and culture and technology. There are reasons that cause changes in lifestyle in the community consisting of internal causes and external causes. Internal causes are the increase in population, material requirements and accepting new traditions and cultures into the community. The changing lifestyle occurs when receiving external culture making the way of life change as well including beliefs, traditions culture and cultural changes. The external cause is caused by the development of the government. Both internal and external causes have changed the lifestyle of the Ban Phra Bat Huai Tom community, Na Sai Subdistrict, Li District, Lamphun Province.

Keywords : change, Lifestyle of the Karen community

บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมตลอดถึงวิถีชีวิตอย่าไม่หยุดนิ่งคงที่ จึงต้องมีการสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันเพื่อยึดถือปฏิบัติ ในชีวิตประจำวัน เช่น ขนบธรรมเนียม พิธีกรรม ความคิด ความเชื่อ ศรัทธา ค่านิยม รวมทั้งภาษาที่ใช้ติดต่อกัน สังคมที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของคนในชุมชนซึ่งอาศัยอยู่ปะปนกันอยู่จำนวนมาก โดยแต่ละกลุ่มจะมีการติดต่อมีสัมพันธ์กัน ในชุมชนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของตนมาก่อน ซึ่งแต่ละชนชาติพันธุ์ ล้วนมีประวัติความเป็นมามีสภาพทางสังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิต อันเป็นเอกลักษณ์แตกต่างกันไป ชุมชนกะเหรี่ยง เป็นชนกลุ่มหนึ่งมีภูมิปัญญาเป็นของตนเองซึ่งสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสังคมสิ่งแวดล้อมเป็นการบูรณาการที่มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นเวลานานนั่นคือวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง แต่สภาพ

สังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์นั้นย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาหรือที่เรียกกันว่า พลวัต (Dynamic) ไม่มีสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์กลุ่มใดที่หยุดอยู่นิ่งคงที่ (Static) โดยเฉพาะในกระแสยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) รวมถึงวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นมาจากสาเหตุต่างๆ ทั้งสาเหตุภายใน และสาเหตุภายนอก จึงส่งผลกระทบในด้านต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ วิถีชีวิตชุมชน ระเบียบการปกครองหมู่บ้าน ซึ่งจะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปในลักษณะของการปรับเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรม ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และวิถีชีวิตบางแห่งจะมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนี้มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชนเป็นอย่างมาก บางกรณีวิถีชีวิตเช่นนี้สะท้อนถึงสภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม แต่บางกรณีนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ทางด้านสังคม เช่น ความต้องการที่ทำกินของประชาชน ความยากจน ปัญหายาเสพติด การศึกษาและสุขอนามัยซึ่ง

อาจจำแนกได้หลายลักษณะ ได้แก่ ประชากร ชุมชนกะเหรี่ยงบ้านพระบาทห้วยต้ม มีสภาพ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอย่าง รวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการใช้วิถีชีวิตที่ เปลี่ยนไปยากที่จะควบคุมต่อไปได้และจนมี ปัญหาที่ทำกิน ในชุมชนเป็นปัญหาพื้นที่ทำกิน ไม่เพียงพอ มีระบบการผลิตที่ใช้สารเคมี เกษตรอย่างไม่เหมาะสม พื้นที่ทำกินเสื่อม โทรม เกิด ความ ขัดแย้ง ในการ ใช้ ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่เพียงพอต่อการผลิต และความต้องการของคนในชุมชนและปัญหา ทางด้านสังคมในอนาคต (ศุภชัย ยาวะ ประภาส, 2555, น.91)

จากสภาพโดยรวมที่ได้กล่าวมาข้างต้น ประชากรบ้านพระบาทห้วยต้มซึ่งเป็นชนชาติ พันธุ์เผ่ากะเหรี่ยง ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะมีอาชีพ เกษตรกร งานหัตถกรรมการฝีมือเครื่องจักร สาน การทอผ้า การทำสร้อยเงิน การค้าขาย และอาชีพรับจ้างทั่วไป แต่ชนชาติพันธุ์เผ่า กะเหรี่ยงต่างก็มีวัฒนธรรมประเพณี และความ เชื่อ เป็น ของ ตน เอง มี การ นับถือ พระพุทธศาสนาและมีความเคารพเลื่อมใสใน ครูบาเจ้าชัยยะวงศาพัฒนา (ครูบาวงศ์) และมีการผสมผสานกับนับถือผี ซึ่งสืบทอดกันมา เป็นยาวนานจากบรรพบุรุษ ผู้วิจัยเป็นคนใน พื้นที่ในชุมชนกะเหรี่ยงบ้านพระบาทห้วยต้ม ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของปัญหาด้าน การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม รวมถึงปัญหาในด้าน ความเป็นอยู่ในหมู่บ้านพระบาทห้วยต้ม ซึ่ง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น มีทั้งภายในและ ภายนอกของชุมชนกะเหรี่ยงบ้านพระบาท ห้วยต้ม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะ ปัญหาด้านสังคม ซึ่งต่างก็ส่งผลกระทบต่อวิถี

ชีวิตทำให้คนชุมชนหลงลืม และละเลย วัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน ด้วยสิ่งแปลกใหม่ที่รับเข้ามาทั้งทางด้าน วัฒนธรรม และค่านิยมที่เข้ามาสู่ชุมชน กะเหรี่ยงบ้านพระบาทห้วยต้ม รวมไปถึงสิ่ง อำนาจความสะดวกที่ทำให้วิถีชีวิตของคนใน หมู่บ้านพระบาทห้วยต้มมีวิถีชีวิตที่สะดวกสบาย ขึ้น แต่สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้กลับ กลายเป็นอาวุธร้ายแรงที่ส่งผลกระทบ และ เป็นปัญหาทางด้านสังคม และวัฒนธรรม ประเพณี ก่อให้เกิดการห่างเหินการหลงลืมวิถี ชีวิตแบบเดิมๆ และไม่เห็นความสำคัญของ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามที่มี มาแต่เดิม จากคนรุ่นก่อนสู่คนรุ่นปัจจุบันซึ่ง ยากที่จะเรียนรู้และสืบสานไว้ให้เหมือนเช่น อดีตไว้ได้

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เห็นถึงปัญหาและ ความสำคัญปัญหาดังกล่าว จึงได้มีความสนใจ ที่จะทำการศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้มที่มีการเปลี่ยนแปลงวิถี ชีวิต วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของชุมชน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อะไรเป็นสาเหตุส่งผล กระทบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ของชุมชนกะเหรี่ยงบ้านพระบาทห้วยต้ม ซึ่ง องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ จะได้ นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและสร้าง ทัศนคติที่ดีต่อชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาท ห้วยต้มและในการเตรียมการเพื่อวางแผนงาน การพัฒนาชุมชนกะเหรี่ยงบ้านพระบาทห้วย ต้มให้เป็นรูปธรรมสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้กำหนด

วัตถุประสงค์ของวิจัย เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Design) โดยการวิจัยปรากฏการณ์ (Phenomenology) เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน

2. การดำเนินการวิจัย

2.1 หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล ได้แก่ นักพระสงฆ์ ผู้อาวุโส ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ครู กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มพ่อบ้าน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คือประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนกะเหรี่ยงบ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งสิ้น 25 รูป/คน คัดเลือกผู้ที่อาศัยในพื้นที่เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 30 ปี การเลือกผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกจากผู้ที่มีองค์ความรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ พระสงฆ์ ผู้อาวุโส ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ครู กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มพ่อบ้าน

2.3 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการวิจัยตามแหล่งของผู้ให้ข้อมูลได้แก่ พื้นที่ชุมชนกะเหรี่ยงบ้านพระ

บาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน

2.4 วิธีการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – dept Interview) เป็นรายบุคคล ในการสัมภาษณ์ระดับบุคคล ได้แก่ นักพระสงฆ์ ผู้อาวุโส ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ครู กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มพ่อบ้าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Guideline) ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structure Interview หรือ SSI) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่ขณะที่ศึกษาวิจัยอยู่นั้น ผู้วิจัยได้ยอมรับประเด็นที่เกิดขึ้นระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาปรับแนวทางสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (ชายโพธิ์สิตา, น.2547)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และลักษณะเครื่องมือ ดังนี้

2.1) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยการศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ และใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นแนวทางในการวิจัย

2.2) ลักษณะและเนื้อหาของเครื่องมือ แนวทางการสัมภาษณ์ที่ใช้เป็น

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะและเนื้อหา ดังนี้

- ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์
- สภาพวิถีชีวิตของชุมชนครอบคลุมประเด็นสภาพวิถีชีวิตในอดีตและปัจจุบัน ด้านครอบครัว ด้านอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านการปกครอง ด้านศาสนาและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี

- สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในชุมชนทั้งสาเหตุภายในและสาเหตุภายนอก

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนกะเหรี่ยงบ้านพระบาทห้วยต้ม และศึกษาจากบทความวารสารวิชาการ สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (Internet) และงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้ในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนกะเหรี่ยงบ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview)

- ผู้วิจัยได้กำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) และผู้ให้ข้อมูลเพื่อเสริมผู้ให้ข้อมูลหลัก

- ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการจดบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

สำคัญ (Key Informants) ผู้ให้ข้อมูลเพื่อเสริมผู้ให้ข้อมูลหลัก และการบันทึกเสียง

- ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) และผู้ให้ข้อมูลเพื่อเสริมผู้ให้ข้อมูลหลัก แล้วนำมาวิเคราะห์ พร้อมทั้งแยกแยะจับประเด็นอีกทั้งตัดคำพูดบางคำที่ไม่เหมาะสม และไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยออกไป เพื่อให้ข้อมูลนั้นเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2.6 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ใช้การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยทำการตรวจสอบ และยืนยันข้อมูลต่อเนื่องตลอดการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ถูกต้องเที่ยงตรง (Credibility) กับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

2) การตรวจสอบข้อมูลหลังเก็บข้อมูลภาคสนาม นำข้อสรุปที่ค้นพบตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้าง (Pattern Matching) โดยการนำแบบแผนที่ค้นพบดังกล่าวไปตรวจสอบกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงทฤษฎีว่า แบบแผนที่ค้นพบมีความสอดคล้องกับข้อมูลจริง ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยงพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถิน จังหวัดลำพูนเพื่อให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อถือ (Maxwell, 1992) และผู้วิจัยยังได้ยกคำพูดโดยตรงของผู้ให้

ข้อมูลบางคนในประเด็นที่สำคัญมาประกอบ
ในรายงานผลการวิจัยอีกด้วย

2.7 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัย
ครั้งนี้ ใช้การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์
ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนก
ข้อมูล จัดกลุ่มข้อมูล และสังเคราะห์แบบแผน
ความสัมพันธ์ (Pattern) จนได้ข้อสรุป มีวิธีการ
และขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างเก็บ
ข้อมูลภาคสนาม ระหว่างการเก็บข้อมูล
ภาคสนาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลไป
ด้วย เพื่อให้การเก็บรวบรวมได้ข้อมูลตรงกับ
ประเด็นคำถามการวิจัย และเพื่อกำหนดแผนงาน
เก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งต่อไป โดยยึดตาม
แนวคิดของ McMillan and Schumacher
(1997) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์

2) การวิเคราะห์ข้อมูลหลังเก็บ
ข้อมูลภาคสนาม หลังเก็บข้อมูลภาคสนาม
ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยยึดตาม
แนวคิดของ Mcmillan and Schumacher
(1997) และ Strauss and Corbin (1998)
เป็นแนวทางในการวิเคราะห์

จากนั้น นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้
ทำการสังเคราะห์แบบแผนความสัมพันธ์
โดยการหาความเชื่อมโยงระหว่างกันของกลุ่ม
ของข้อมูลในแต่ละประเด็น เพื่อสร้างข้อสรุป
แบบแผน ความสัมพันธ์ เพื่ออธิบาย
ปรากฏการณ์ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของ
ชุมชนกะเหรี่ยงพระบาทห้วยต้ม ตำบลนา
ทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ภายใต้บริบท
ของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชน
กะเหรี่ยงผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบและยืนยัน
ข้อสรุปที่ค้นพบดังกล่าว โดยการนำข้อสรุป
แบบแผนความสัมพันธ์ที่ค้นพบไปตรวจสอบ

และยืนยันกับข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาได้ ว่ามี
ความสอดคล้องต้องกันกับข้อมูลจริง หรือไม่
เพียงใดซึ่งมีตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูลใน
บางประเด็น

2.8 การนำเสนอผลการวิจัย การ
นำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการ
นำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์
(Analysis Description) ซึ่งเป็นการบรรยาย
อธิบายข้อเท็จจริง ตลอดจนได้นำเสนอข้อมูล
ตาม กรอบแนวคิดทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจถึงการ
เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยงพระ
บาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัด
ลำพูน และเพื่อให้มีความกระชับและชัดเจนใน
การนำเสนอ ผู้วิจัยอาจมีการใช้ตาราง ภาพ
และแผนภูมิประกอบในการบรรยาย และ
อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย

ผลการวิจัย

1. สภาพวิถีชีวิตในอดีตและปัจจุบัน ด้านครอบครัว

ชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม
ถือว่า ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของคนทุก
กลุ่มในสังคม เพราะชีวิตเริ่มจากครอบครัว
โดยที่ครอบครัวทำหน้าที่อบรมสั่งสอนสมาชิก
ใหม่ของครอบครัวเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับ
ผู้อื่นได้ เช่นเดียวกับครอบครัวต่างๆ ไป
ครอบครัวชุมชนกะเหรี่ยง อยู่ด้วยกันแบบ
ช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งในบ้านและนอกบ้าน มี
การแบ่งบทบาทหน้าที่ของหญิง ชาย โดยที่
ผู้หญิงทำงานบ้าน หุงข้าว ตักน้ำ ทำอาหาร
และเก็บผักหักฟืน ส่วนผู้ชายส่วนใหญ่จะเป็น
งานนอกบ้านซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้กำลัง เช่น ไป
ไร่ไปนา ไถนา ล้อมรั้ว ตัดไม้ สร้างบ้าน เป็น
ต้น ส่วนงานอื่นๆ ที่สามารถช่วยกันได้ก็จะ

ช่วยกันไป เนื่องจาก ชุมชนกะเหรี่ยง จะนับถือ วิญญาณบรรพบุรุษทางฝ่ายหญิง ครอบครัวจึง ถือวิญญาณบรรพบุรุษทางฝ่ายหญิงหรือฝ่าย แม่ด้วย แม้ว่าการสร้างบ้านเป็นหน้าที่ของ ผู้ชายก็ตาม

2. สภาพวิถีชีวิตในอดีตและปัจจุบัน ด้านอาชีพ

อาชีพของกะเหรี่ยงอยู่ในสภาพที่ เรียกว่า เพื่อยังชีพ ซึ่งหมายถึงการทำมาหากิน เพื่อบริโภคเท่านั้น ได้แก่ การปลูกข้าวไร่ ทำนา เป็นหลัก ในช่วงที่ละแวกจากการทำนาชาวบ้าน ก็จะอยู่บ้าน โดยเฉพาะผู้หญิงก็จะทอผ้า ผู้ชาย ก็จะออกทำงานรับจ้างทั่วไป จึงนับว่ากะเหรี่ยง เป็นพวกที่อยู่อย่างถาวรไม่เคลื่อนย้ายด้วย เหตุผลดังกล่าว อัตลักษณ์ชีวิตความเป็นอยู่คือ ข้าว ความตายคือเงิน ปัจจุบันเงินเป็นใหญ่แต่ เงินก็ยังแพ้ข้าว ข้าวถือว่ามีความมีประโยชน์ต่อ มนุษย์ทุกคนให้ความเคารพต่อข้าวสูงมาก ปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนแปลงจากอาชีพแต่ก่อน การ เพาะปลูกพืชผักผลไม้เพื่อขาย หรือทำการค้า ขยายมากขึ้น ผักที่ปลูก เช่น ข้าวโพด ลำไย และ สาวรส เป็นต้น เสริมรายได้โดยเฉพาะหมู่บ้าน ที่โครงการหลวงตั้งอยู่ มีการคมนาคมค่อนข้าง สะดวก มีน้ำใช้สำหรับทำการเกษตรได้ตลอด ฤดูกาลเพาะปลูก การเปลี่ยนวิถีการผลิต กระบะกระเทือนต่อคุณค่าของการพึ่งตนเอง และการพึ่งพากันเองเป็นอย่างมาก ชาวบ้าน เริ่มเปลี่ยนจากการทำมาหากิน มาเป็น การทำ มาหาเงิน ต้องซื้อสินค้าเช่นพืชผักกับข้าว อาหารเข้าเียนจากตลาดหรือจากพ่อค้าที่ขาย ในหมู่บ้าน และไปซื้อด้านนอก ชาวบ้านเริ่มไม่ มีเวลาที่จะทำอาหารกินเองและพูดคุย ปรึกษาหารือกัน ไม่มีเวลาที่จะนึกถึงคนอื่นที่

อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันหรือแม้แต่คนที่ป็นญาติ พี่น้องกัน

3. สภาพวิถีชีวิตในอดีตและปัจจุบัน ด้านการศึกษา

จากในอดีตคนชุมชนมีวิถีชีวิต พ่อแม่มี ความต้องการให้ลูกเรียนหนังสือ เพื่ออนาคตที่ ดีในวันข้างหน้า อยากให้ลูกมีอาชีพที่มั่นคง เพราะว่าในปัจจุบันนี้อาชีพการทำเกษตรเริ่ม ถดถอย ไม่มีใครอยากทำ เพราะราคาพืชผัก ต่าง ๆ ตกต่ำ และคิดว่าอีกไม่กี่ปีข้างหน้า อาชีพเกษตรจะค่อย ๆ หายไปจากชุมชนแต่ก็ มีอาชีพอื่นเข้ามาใหม่ เช่น เป็น ครู,อาจารย์, ตำรวจ,ทหาร, หมอชนบท,พยาบาล,ธุรกิจ ส่วนตัว,นักจัดรายการวิทยุ,ไกด์นักท่องเที่ยว, ทำงานบริษัท,ขายประกันชีวิต,นักอาสาสมัคร หรือเป็นสมณะนักบวชด้านศาสนา ทำให้ ความสำคัญกับการศึกษามากขึ้น สังเกตได้ จากการส่งลูกเรียนหนังสือ จนมีผู้สำเร็จ การศึกษามากขึ้นเรื่อยๆ เพราะต้องการให้ลูก มีชีวิตที่สุขสบายในอนาคต

4. สภาพวิถีชีวิตในอดีตและปัจจุบัน ด้านการปกครอง

อำนาจในการปกครองโดยเฉพาะจาก ทางการราชการที่ต้งขึ้น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อำนาจต่างๆ ของผู้รับ หน้าที่จากทางรัฐจะไม่มากเท่ากับกลุ่มอาวุโส เพราะชาวบ้านต่างยอมรับและประพฤติ ปฏิบัติตามประเพณีมากกว่า เพราะเป็นกฎ กติกาข้อบังคับของเผ่าตัวเอง กะเหรี่ยงมี วัฒนธรรมของตนเองที่งดงามไม่ด้อยไปกว่าชน เผ่าอื่น สืบต่อกันมาโดยผ่านพิธีกรรมและ ความจำ ที่บันทึกไว้เป็นเพลง หรือลำนำ เพื่อ บอกเล่าให้ชาวกะเหรี่ยงด้วยกันเองเข้าใจถึง ความหมายของชีวิตโลกทัศน์ ตลอดจนวิถีชีวิต

ที่สงบสุขและสัมพันธ์แนบแน่นอยู่กับธรรมชาติ หากพวกเขาได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร เช่นเดียวกับกลุ่มชนกลุ่มอื่นๆ ปกป้องเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนไว้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง แต่ดูเหมือนว่าความพยายามดังกล่าวอ่อนล้าลงเป็นลำดับ ในการดิ้นรนปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองในปัจจุบัน

5. สภาพวิถีชีวิตในอดีตและปัจจุบัน
ด้านศาสนาและวัฒนธรรม

ประเพณีเปลี่ยนผ้าห่มครุบาชัยยะวงศาพัฒนาและแห่ครัวตาน เพื่อปลุกจิตศรัทธาให้เกิดในพระพุทธศาสนา และเป็นบุคคลสำคัญที่สร้างความเจริญให้แก่วัด และชุมชนพระบาทห้วยต้ม ปัจจุบันชุมชนกะเหรี่ยง ได้ร่วมกันจัดประเพณีแห่ครัวตาน เป็นประเพณีอันสวยงามของชุมชนกะเหรี่ยง ที่จัดขึ้นหลังจากออกพรรษาของทุกปี ส่วนความเชื่อในเรื่องผี-วิญญาณ ชุมชนกะเหรี่ยงมีประเพณี และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงผีอยู่เสมอ ผีที่ชาวกะเหรี่ยงนับถือมีอยู่ 2 อย่างคือ ผีดี กับผีร้าย ผีดีคือผีบ้าน ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาหมู่บ้าน หรือผีเจ้าที่นั่นเอง และผีเรื่อน คือผีบรรพบุรุษ เช่น ผีปู่ย่าตายายที่ตายไปแล้ว วิญญาณยังวนเวียน คุ่มครองลูกหลาน วัฒนธรรมทางการแต่งกายของเผ่ากะเหรี่ยง การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ประจำกลุ่มมักเห็นได้จากการแต่งกายของผู้หญิง เสื้อสีแดงเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นชาย นั่นคือ ความอดทนแข็งแรง เสื้อสีแดงของชายกะเหรี่ยงนั้น เสื้อทรงกระสอบ คอเสื้อเป็นรูปตัววี ตรงชายเสื้อติดพู่ห้อยลงมา ผู้หญิงกะเหรี่ยงสะกอยังไม่แต่งงานใส่ชุด ทอด้วยมือทรงกระสอบ

สีขาว ยาวคร่อมเท้า ชุดขาวนี้เรียกว่า เซวา ใส่ตั้งแต่เด็กจนถึงวันแต่งงานจึงจะเปลี่ยนใส่ชุดขาว เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ ผู้หญิงกะเหรี่ยงสะกอยที่แต่งงานแล้วสวมเสื้อประดับประดาด้วยลูกเดือยและฝ้าย สีเสื้อของหญิงที่แต่งงานแล้ว ต้องมีลายปักต้องมีการปักลูกเดือย ปัจจุบันกลุ่มกะเหรี่ยงที่ยังคงสวมใส่เครื่องแต่งกายประจำเผ่าในวิถีชีวิตปกติ

6. สภาพวิถีชีวิตในอดีตและปัจจุบัน
ด้านเทคโนโลยี

เทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อกระบวนการกิจกรรมของมนุษย์ในหลายๆด้าน การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีนั้นเป็นไปอย่างรวดเร็วได้ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อระบบเศรษฐกิจ ภาคการผลิต ภาคการบริการ และคุณภาพชีวิตของประชาชนเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมในหลายๆด้าน อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีเองก็สามารถส่งผลกระทบในด้านที่ไม่ต้องการได้ เมื่อเทคโนโลยีเข้ามา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติความเชื่อแบบเดิมแล้วหันไปนิยมแบบใหม่ เพื่อต้องการให้เป็นผู้ที่เรียกว่า ทันสมัยไม่ ล้าหลัง มีการปรับปรุงแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งความเจริญทางเทคโนโลยีที่เข้ามา เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต นับเป็นสื่ออันสำคัญที่ทำให้ชุมชนได้รับข่าวสารเรื่องราวต่างๆ เกิดการเรียนรู้ ยอมรับ และปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมุ่งความทันสมัย ไม่คำนึงถึงรากฐานวัฒนธรรม และประเพณีดั้งเดิม

7. สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
วิถีชีวิตในชุมชน

สาเหตุภายใน เกิดจากสาเหตุสำคัญอันประกอบด้วย สาเหตุจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร สาเหตุจากความต้องการทางด้านวัตถุ สาเหตุจากการยอมรับประเพณีและวัฒนธรรมใหม่ๆ เข้ามาในชุมชน สาเหตุจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เมื่อรับวัฒนธรรมภายนอกเข้ามา ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ด้วย และสาเหตุจากความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจุดเริ่มต้นการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม การให้และการรับวัฒนธรรมนั้นมักจะเกิดขึ้นโดยการไม่ตั้งใจ ไม่รู้ตัวไม่มีการบังคับหรือไม่มีข้อกำหนดใดๆ อย่างแน่ชัด โดยจะมีลักษณะเป็นการเรียนรู้โดยจิตใต้สำนึกที่ผู้ให้และผู้รับทางวัฒนธรรมต่างก็พยายามที่จะปรับตัวหรือทำตนให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมในขณะนั้น

สาเหตุภายนอก สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูนนั้น เริ่มต้นจากการติดต่อระหว่างคนภายในชุมชนกับภายนอกชุมชนในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า เกิดจากสาเหตุด้านการพัฒนาของภาครัฐ เนื่องมาจากแต่ละคนต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อหารายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายการดำรงชีพในแต่ละวัน ทำให้มีเวลาว่างน้อยลงไม่มีเวลาไปมาหาสู่กัน เกิดจากเหตุด้านการจัดการศึกษา การที่เยาวชนออกจากหมู่บ้านไปสู่เมืองเพื่อรับการศึกษามากขึ้น ทำให้ได้เข้าสู่สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมใหม่ ที่ต่างจากวัฒนธรรมหมู่บ้านของตนเอง

การอภิปรายผล

สภาพวิถีชีวิตในอดีตและปัจจุบัน ด้านครอบครัวชุมชนกะเหรี่ยงบ้านพระบาทห้วยต้มถือว่า ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของคนทุกกลุ่มในสังคม เพราะชีวิตเริ่มจากครอบครัว โดยที่ครอบครัวทำหน้าที่อบรมสั่งสอนสมาชิกใหม่ของครอบครัวเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เช่นเดียวกับครอบครัวทั่วๆ ไป ครอบครัวชุมชนกะเหรี่ยง อยู่ด้วยกันแบบช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งในบ้านและนอกบ้าน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่กันอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุพิทวง ธรรมพินธา (2543) ได้อธิบายไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับจำนวนประชากร พลวัตกรรมของสมาชิกในสังคม โครงสร้างสังคม และแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและแบบแผนทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของวรารคม ที่สุกะ (2544) ได้อธิบายไว้ว่า มนุษย์เราก็คงเกิดกับบิดามารดาที่อาศัยอยู่รวมกันเป็นครอบครัว เป็นหมู่บ้าน เป็นเผ่า ได้รับการเอาใจใส่ดูแลในสิ่งแวดล้อมของสังคม ครอบครัว สังคมหมู่บ้าน สังคมเผ่า เจริญเติบโต กลายเป็นผู้ใหญ่ของเผ่า มีบุคลิกภาพแบบชาติพันธุ์ เพราะต้องปฏิบัติตามกฎกติกาของเผ่า

ด้านอาชีพ อาชีพของกะเหรี่ยงอยู่ในสภาพที่เรียกว่า เพื่อยังชีพ เป็นการทำมาหากินเพื่อบริโภคเท่านั้น ได้แก่ การปลูกข้าวไร่นาเป็นหลัก ในช่วงที่ละเว้นจากการทำนา ชาวบ้านก็จะอยู่บ้าน โดยเฉพาะผู้หญิงก็จะทอผ้า ผู้ชายก็จะออกทำงานรับจ้างทั่วไป จึงนับว่ากะเหรี่ยงเป็นพวกที่อยู่อย่างถาวรไม่เคลื่อนย้ายด้วยเหตุผลดังกล่าว อัตลักษณ์ชีวิตความเป็นอยู่คือข้าว ความตายคือเงิน ปัจจุบัน

เงินเป็นใหญ่แต่เงินก็ยังแพ้ข้าว ข้าวถือว่ามามีค่า มีประโยชน์ต่อมนุษย์ทุกคนให้ความเคารพต่อข้าวสูงมาก ปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนแปลงจากอาชีพแต่ก่อน การเพาะปลูกพืชผักผลไม้เพื่อขายหรือทำการค้าขายมากขึ้น ผักที่ปลูก เช่น ข้าวโพด ลำไย และสราส เป็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระอินจันทร์ กนตจारी (ศรีบุญ) (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนชาวยองชุมชนบ้านดอนปิน ตำบลแซ่ซ้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าชาวยองในอดีตอยู่กันอย่างเรียบง่ายมีสภาพเป็นชุมชนขนาดเล็กมีผู้นำที่ดีชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ มีการดำรงชีพด้วยการทำไร่ทำนาและงานฝีมือในครัวเรือนมีฐานะพออยู่พอกิน ชาวยองได้นำเอารูปแบบวัฒนธรรมดั้งเดิมไม่ว่าจะเป็นด้านภาษา การแต่งกาย และประเพณี พิธีกรรมความเชื่อต่าง ๆ นำมาประเพณีปฏิบัติต่อการดำเนินวิถีชีวิตของตนเองครอบครัวและชุมชน ขณะเดียวกันยังช่วยรักษาและสืบทอดอย่างยาวนาน ในปัจจุบันชาวยองได้มีการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนขนาดเล็กไปสู่สภาพชุมชนขนาดใหญ่ ผู้นำจะต้องมาจากคนที่มีฐานะ มีการศึกษาสูง มีการพัฒนาทำให้ชาวบ้านจากอาชีพการไร่นาเปลี่ยนเป็นอาชีพค้าขาย พนักงานบริษัททำให้ครอบครัวมีฐานะทางการเงินที่ดี ส่งบุตรหลานเข้า去学习ในตัวเมืองมากขึ้น

ด้านการศึกษา จากในอดีตคนชุมชนมีวิถีชีวิต พ่อแม่มีความต้องการให้ลูกเรียนหนังสือ เพื่ออนาคตที่ดีในวันข้างหน้า อยากให้ลูกมีอาชีพที่มั่นคง เพราะว่าในปัจจุบันนี้อาชีพการทำเกษตรเริ่มถดถอย ไม่มีใครอยากทำ เพราะราคาพืชผักต่าง ๆ ตกต่ำ และคิดว่าอีก

ไม่กี่ปีข้างหน้าอาชีพเกษตรจะค่อย ๆ หายไปจากชุมชนแต่ก็มีอาชีพอื่นเข้ามาใหม่ เช่น เป็นครู, อาจารย์, ตำรวจ, ทหาร, หมอชนบท, พยาบาล, ธุรกิจส่วนตัว, นักจัดรายการวิทยุ, ไกด์นักท่องเที่ยว, ทำงานบริษัท, ขายประกันชีวิต, นักอาสาสมัคร หรือเป็นสมณนิกบวชด้านศาสนา ทำให้ความสำคัญกับการศึกษามากขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของวราคม ที่สุกะ (2544) ซึ่งได้อธิบายไว้ว่าเมื่อเกิดเป็นมนุษย์เราก็ก่เกิดกับบิดามารดาที่อาศัยอยู่รวมกันเป็นครอบครัว เป็นหมู่บ้าน เป็นเผ่า เราได้รับการเอาใจใส่ดูแลในสิ่งแวดล้อมของสังคมครอบครัว สังคมหมู่บ้าน สังคมเผ่า เราเจริญเติบโต กลายเป็นผู้ใหญ่ของเผ่ามีบุคลิกภาพแบบชาติพันธุ์เพราะต้องปฏิบัติตามกฎกติกาของเผ่าคนอื่นในเผ่าที่เกิดมาก็ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในสิ่งแวดล้อมของสังคมเผ่าเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระอินจันทร์ กนตจारी (ศรีบุญ) (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนชาวยองชุมชนบ้านดอนปิน ตำบลแซ่ซ้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าในปัจจุบันชาวยองได้มีการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนขนาดเล็กไปสู่สภาพชุมชนขนาดใหญ่ ผู้นำจะต้องมาจากคนที่มีฐานะ มีการศึกษาสูง มีการพัฒนาทำให้ชาวบ้านจากอาชีพการไร่นาเปลี่ยนเป็นอาชีพค้าขาย พนักงานบริษัททำให้ครอบครัวมีฐานะทางการเงินที่ดี ส่งบุตรหลานเข้า去学习ในตัวเมืองมากขึ้น

ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ประเพณีเปลี่ยนผ้าห่มครุบาชัยยะวงศาพัฒนาและแห่ครุวทาน เพื่อปลูกจิตศรัทธาให้เกิดใน

พระพุทธศาสนา ปัจจุบันชุมชนกะเหรี่ยง ได้ร่วมกันจัดประเพณีแห่ครัวตาน เป็นประเพณีอันสวยงามของชุมชนกะเหรี่ยง ที่จัดขึ้นหลังจากออกพรรษาของทุกปี ปีละ 2 ครั้ง คือวันประเพณีเปลี่ยนผ้าครุบาชัยยะวงศาพัฒนา และ วันทอดกฐิน ณ วัดพระพุทธบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน ส่วนความเชื่อในเรื่องผี-วิญญาณ ชุมชนกะเหรี่ยงมีประเพณี และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงผีอยู่เสมอ ผีที่ชาวกะเหรี่ยงนับถือมีอยู่ 2 อย่าง คือ ผีดี กับผีร้าย สอดคล้องกับผลการวิจัยของวรารณ กันทะ (2551) ได้วิจัยเรื่องศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง บ้านตุงลอย หมู่ 4 ตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า วิถีชีวิตของชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงบ้านตุงลอย มีสภาพเป็นชุมชนขนาดเล็ก ดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยการล่าสัตว์ หาของป่า ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สมาชิกในชุมชนมีความผูกพันกันด้วยระบบเครือญาติทางสายโลหิตและการแต่งงาน มีความเชื่อในเรื่องของอำนาจและภูตผีวิญญาณ นอกจากนี้วิถีชีวิตของชุมชนมีลักษณะเฉพาะตนและค่อนข้างโดดเดี่ยวจากสังคมภายนอกการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตอย่างมาก

ด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อกระบวนการกิจกรรมของมนุษย์ในหลายๆ ด้าน และเป็นส่วนหนึ่งของผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมในหลายๆ ด้าน อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีเองก็สามารถส่งผลกระทบในด้านที่

ไม่ต้องการได้ เมื่อเทคโนโลยีเข้ามา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติความเชื่อแบบเดิม แล้วหันไปนิยมแบบใหม่ เพื่อต้องการให้เป็นผู้ที่เรียกว่า ทันสมัยไม่ล้าหลัง มีการปรับปรุงแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งความเจริญทางเทคโนโลยีที่เข้ามา เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต นับเป็นสื่ออันสำคัญที่ทำให้ชุมชนได้รับข่าวสารเรื่องราวต่างๆ เกิดการเรียนรู้ ยอมรับและปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมุ่งความทันสมัย ไม่คำนึงถึงรากฐานวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุพิศวง ธรรมพันธ์ (2538) ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความรู้ ความเชื่อ และลักษณะการแสดงออกของวิถีชีวิตทั่วไปในสังคม ผลของการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ทำให้เกิดเทคโนโลยีใหม่ที่ทำให้เปลี่ยนแปลงวิถีใหม่มาให้ผู้คน เช่น ความก้าวหน้าของวิชาฟิสิกส์ ทำให้เกิดการผลิตรบบสื่อสารแบบโทรเลขและโทรศัพท์ขึ้นใช้ทั่วโลก ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกว้างขวางทั่วโลก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน เป็นการศึกษาที่เน้นไปที่เรื่องของปัจเจกหรือตัวบุคคล ซึ่งถ้ามองในมิติดังกล่าว อาจทำให้มองเห็นภาพการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยงได้ไม่ชัดเจน โดยการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม แนวคิดที่

เกี่ยวกับพลวัตทางสังคม ทฤษฎีเกี่ยวกับครอบครัว มาเป็นแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยงได้ครบทุกส่วน จึงควรใช้แนวคิด ทฤษฎีอื่นๆ ที่นอกเหนือจากนี้ มาเป็นแนวคิดหลักในการศึกษา เพื่ออธิบายถึงปรากฏการณ์หรือสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยงได้อย่างครอบคลุมทุกประเด็น

2. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Design) เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยเห็นว่า ในการวิจัยควรใช้รูปแบบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Models) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ใช้วิธีวิทยาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกันในระยะต่างๆ ของการวิจัย จะทำให้ได้ผลการวิจัยที่มีความหนักแน่นมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง มี

รูปแบบของพฤติกรรมและสิ่งที่เป็นวัตถุในสังคมนั้นมีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม ที่เกิดจากสาเหตุ ตัวกำหนด เงื่อนไขที่จำเป็นของเหตุการณ์ที่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ควรที่จะต้องนำความรู้เหล่านี้ ไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทพื้นที่ต่างๆ ที่มีกลุ่มชุมชนกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มชุมชนกะเหรี่ยงในแต่ละพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่ถูกต้องตามครรลองครองธรรมของกลุ่มชนกะเหรี่ยงต่อไป

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยง ฉะนั้นการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่การแก้ไขปัญหาคอขวด การแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา ปัญหาทางด้านศาสนา ปัญหาขนบธรรมเนียม ประเพณี ซึ่งเป็นการแก้ไขที่ต้นเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนกะเหรี่ยงในอนาคต

แหล่งอ้างอิง

- ชาย โพธิ์สีตา. (2547). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นแอนพับลิชชิง.
- ผจงจิตต์ อธิคมนันท์. (2526). *การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระอินจันทร์ กนตจारी. (2549). *วิถีชีวิตการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนชาวยองชุมชนบ้านดอนปิน ตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, Zวิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย).
- วราคม ทีสุกะ. (2544). *สังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

- วรารณ กัณฑ์. (2551). *ศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง บ้านตุงลอย หมู่ 4 ตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่*. (สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย).
- ศุภชัย ยาวะประภา. (2555). *นโยบายสาธารณะไทย กำเนิดพัฒนาการและสถานภาพของศาสตร์*. กรุงเทพฯ : จุฑทอง.
- สุพิศวง ธรรมพันธ์. (2538). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: ดีดีบุ๊กส์โตร์.
- Maxwell, J. A.. (1992). *Understanding and validity in qualitative research*. In A. M. Huberman & M. B. Miles (Eds.), *The qualitative researcher's companion*, (pp. 37-64). Thousands Oaks, CA:Sage Publications (Reprinted from Harvard Educational Review. 1992, 62, 3; 279-300).
- Strauss, A., and Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory (2nd ed.)*. Thousand Oaks,CA: Sage.
- Mcmillan, Jame H. and Schumacher, Sally. (1997). *Research in Education*. The United States of America : Addison – Wesley Educational Publishers Inc.